

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Στα σύνορα χωρών όπως η Βρετανία, οι επιστημονικοί μετανάστες που καταφθάνουν είναι σε σημαντικό βαθμό μηχανικοί. Πηγή φωτογραφίας: <http://sciencecampaign.org.uk>.

Στις τρεις κατηγορίες επιστημονικών πεδίων με τα υψηλότερα ποσοστά μετανάστευσης από την Ελλάδα προς το εξωτερικό κατατάσσονται οι μηχανικοί, σε έρευνα, που εκπονήθηκε στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, σε δείγμα περίπου 2700 πτυχιούχων ανώτερων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (οι οποίοι έχουν εργαστεί στο εξωτερικό για τουλάχιστον ένα χρόνο).

Η έρευνα παρουσιάστηκε εκ νέου πρόσφατα σε εκδήλωση της Ακαδημίας Επιχειρηματικότητας στη Θεσσαλονίκη, από τον οικονομικό γεωγράφο Λόη Λαμπριανίδη, του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του ΠΑΜΑΚ. Την εκπόνησε (το 2010) η Ερευνητική Μονάδα Περιφερειακής Ανάπτυξης και Πολιτικής του ΠΑΜΑΚ, με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ.Λαμπριανίδη και βασικό συνεργάτη τον υποψήφιο διδάκτορα Νίκο Βογιατζή.

Οι επιστήμονες που δουλεύουν στο εξωτερικό συγκεντρώνονται κυρίως (81%) σε τρία επιστημονικά πεδία: α) οικονομικά, διοίκηση επιχειρήσεων, νομικά κλπ. (33%), β) προγραμματισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών, φυσική, χημεία κλπ. (25%) και γ) μηχανικοί, μηχανικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών, κλπ (23%). Οι Έλληνες επιστημονικοί "μετανάστες" εργάζονται σε 74 χώρες, όμως το 91% συγκεντρώνεται σε 10, κυρίως σε Βρετανία και ΗΠΑ (Βρετανία: 31,7%, ΗΠΑ: 28,7%, Γερμανία: 6,6%).

Επέστρεψαν για δουλειά με τα ...μισά

Από το δείγμα της έρευνας, το 84,1% των ερωτηθέντων εξακολουθούσε να ζει στο εξωτερικό και το 15,9% είχε επιστρέψει, παρότι η επιστροφή σημαίνει -σε πολλές περιπτώσεις- κάθετη πτώση αποδοχών.

Όσοι επέστρεψαν μπορεί να αμείβονται ακόμη και με τα μισά χρήματα από αυτά που έλαμβαναν όταν εργάζονταν στο εξωτερικό, αλλά επέλεξαν να γυρίσουν, αφενός από ...νοσταλγία και αφετέρου προκειμένου να συνδράμουν στην ανάπτυξη της πατρίδας τους.

«Πολλοί επέστρεψαν με την ελπίδα ότι θα συνδράμουν στην ανάπτυξη της πατρίδας τους και ήταν πολύ πρόθυμοι να το κάνουν ακόμη και σε βάρος της προσωπικής τους εξέλιξης, με όρους μισθολογικούς ή καριέρας. Και πολλοί συνειδητοποίησαν αργότερα ότι τελικά απογοητεύτηκαν επιστρέφοντας», σημειώσε ο κ. Λαμπριανίδης.

Η αύξηση των πτυχίων δεν φέρνει περισσότερα χρήματα στην Ελλάδα

Πρακτικά, όπως εξήγησε ο κ. Λαμπριανίδης, «στην Ελλάδα περισσότερη εκπαίδευση δεν σημαίνει και υψηλότερες αποδοχές». Οι αμοιβές εργασίας αυτών που έχουν επιστρέψει στην Ελλάδα είναι πολύ κατώτερες σε σχέση με όσους εξακολουθούν να δουλεύουν στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, από όσους έχουν επιστρέψει στην Ελλάδα (στοιχεία 2010), σχεδόν τέσσερις στους δέκα (39,4%) έχουν εισόδημα μικρότερο από 25.000 ευρώ, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για όσους έμειναν εκτός είναι 9,2%. Στο πάνω άκρο της κλίμακας αποδοχών, το 46,4% όσων ζουν εκτός συνόρων (κατόχων PhD) εξακολουθεί να έχει ετήσιες αποδοχές άνω των 60000 ευρώ, όταν στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό «προσγειώνεται» στο 11,4%.

Τι κάνει έναν επιστημονικό και επαγγελματικό μετανάστη να επιστρέψει στην Ελλάδα; Εκτός από την επιθυμία πολλών να «παλέψουν» μέσα στη χώρα τους, στην απόφαση αυτή υπεισέρχονται, στις περισσότερες περιπτώσεις, προσωπικοί παράγοντες. Μεταξύ αυτών, η επιθυμία να επιστρέψουν στην οικογένεια και τους φίλους τους, η νοσταλγία για τη ζωή στην Ελλάδα και οι άσχημες καιρικές συνθήκες στο εξωτερικό.

Δεν έψαξαν για δουλειά στην Ελλάδα πριν φύγουν

Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στην έρευνα (ποσοστό 60,9% του συνόλου, που αυξάνεται σημαντικά για τους απόφοιτους ξένων

πανεπιστημίων), δεν αναζητήσαν καν δουλειά στην Ελλάδα, προτού αποφασίσουν να φύγουν ή να παραμείνουν στο εξωτερικό για εργασία. Μάλιστα και οι υπόλοιποι, που αναζητήσαν εργασία, το έκαναν για μικρό σχετικά διάστημα (το 62% για λιγότερο από έξι μήνες).

Σύμφωνα με τον κ. Λαμπριανίδη, το χάσμα μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας για πτυχιούχους στην Ελλάδα, που προκαλεί σε μεγάλο βαθμό το φαινόμενο του brain drain, οφείλεται στο γεγονός, ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις και ο δημόσιος τομέας δεν ζητούν πτυχιούχους υψηλών προσόντων. Μ' άλλα λόγια, η Ελλάδα δεν έχει μετακινηθεί στην αλυσίδα παραγωγής της αξίας, ώστε να παράγει πιο σύνθετα προϊόντα και υπηρεσίες (έντασης γνώσης/τεχνολογίας). Έτσι, υπάρχει περιορισμένη ζήτηση για πτυχιούχους και συνεπώς, η διαρροή εγκεφάλων δεν είναι κυρίως απόρροια υπερπροσφοράς πτυχιούχων.

«Απαιτείται μια αλλαγή μοντέλου στην Ελλάδα, ώστε να παράγει προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας. Αυτός, βέβαια, είναι ένας μεσομακροπρόθεσμος στόχος και η δέσμευση για την εκπλήρωσή του λείπει από την ελληνική πολιτική ελίτ. Η ελληνική πολιτεία πρέπει ν' αναπτύξει τη συνεργασία μεταξύ των επιστημόνων της διασποράς και της πατρίδας. Έτσι, όταν σκέφτονται να γυρίσουν, θα γνωρίζουν πώς είναι η Ελλάδα σήμερα (και δεν θα διατηρούν την εικόνα που είχε 10 χρόνια πριν όταν έφυγαν), ενώ παράλληλα, όταν επιστρέψουν θα φέρουν πίσω και την τεχνογνωσία που απέκτησαν», πρόσθεσε. ■

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ ΑΠΟ ΤΣΜΕΔΕ

Σε ό,τι αφορά το θέμα το οποίο ετέθη από τους ασφαλισμένους του Ταμείου οι οποίοι πλήρωσαν το Α' εξάμηνο του 2013 με αυξημένες τιμές, το ΔΣ αποφάσισε: «... στις καταβολές του επόμενου εξαμήνου της 30/4/2014 να ληφθούν υπόψη και να υπολογιστούν ανάλογα οι αυξημένες εισφορές για όσους κατέβαλλαν το Α' εξάμηνο του 2013.»